

Bērnu drošība tiešsaistē

Ievadam

Mūsu bērnu dzīve šodien vairāk nekā jebkad agrāk norisinās tiešsaistē, sākot no socializēšanās ar draugiem un spēlēm līdz mācībām un izglītībai tiešsaistē. Kā gan palīdzēt mūsu bērniem izmantot tiešsaistes tehnoloģiju sniegtās iespējas pēc iespējas drošākā veidā?

Izglītība un komunikācija

Pats svarīgākais un būtiskākais, lai jums būtu labas attiecības un atklāta komunikācija ar bērnu. Pārāk bieži vecāki aizraujas ar tehnoloģijām, kas bloķē piekļuvi saturam, vai mobilo lietotņu dalīšanas labajās un sliktajās. Galu galā bērnu drošība ir mazāk saistīta ar tehnoloģijām, bet vairāk ar uzvedību un vērtībām. Laba lieta, ar ko sākt, būtu atļauto lietu saraksts, kuru jūs sagatavojat kopā ar bērniem. Lūk, daži piemēri iedvesmai (šiem noteikumiem jāmainās atbilstoši bērnu vecumam):

- Vienojaties par laikiem, kad bērniem ir vai nav atļauts izmantot internetu, un cik ilgi. Piemēram, jūs varat pārliecināties, vai bērni ir izpildījuši visus uzdotos mājasdarbus vai paveikuši dažādus darbiņus mājās, pirms sāk spēlēt tiešsaistes spēles vai sazināties ar draugiem sociālajos tīklos, un ierobežot laiku, ko viņi katru dienu pavada tiešsaistē.
- Noskaidrojiet, kāda veida tīmekļa vietnēm, mobilajām lietotnēm un spēlēm viņi var piekļūt tiešsaistē un kāpēc tās ir vai nav piemērotas.
- Pārrunājiet, ar kādu informāciju drīkst dalīties un ar ko (personu loks) drīkst dalīties. Bērni bieži vien neapzinās, ka tas, ko viņi publicē tiešsaistē, ir publiski pieejams, paliekošs un pieejams ikvienam. Turklāt viss, ar ko viņi privāti dalās ar saviem draugiem, var tikt (un bieži tiek) kopīgots ar citiem, viņiem pašiem nezinot.
- Izstāstiet, kam būtu jāsaka, ja parādās dīvaini uznirstoši logi, biedējošas mājaslapas vai kāds tiešsaistē uzvedās biedējoši vai aizskaroši. Ir ļoti svarīgi, lai bērni justos droši, runājot ar uzticamu pieaugušo.
- Tāpat kā reālajā pasaulē, iemāciet bērniem tiešsaistē izturēties pret citiem tā, kā viņi paši vēlētos, lai izturas pret viņiem – cieņpilni un ar godu.
- Izskaidrojiet bērniem, ka cilvēki tiešsaistē ne vienmēr ir tie, par ko uzdodas un ne visa pieejamā informācija ir korekta un ticama.
- Norunājiet, kas un ko var iegādāties tiešsaistē, ieskaitot spēlēs ietvertos pirkumus.

Laika gaitā, jo labāk viņi uzvedīsies un jo lielāku uzticēšanos iegūs, jo lielāku brīvību jūs, iespējams, vēlēšities viņiem piešķirt. Ja reiz esat vienojušies par noteikumiem, novietojiet tos redzamā vietā. Vai pat labāk, lai jūsu bērni pārskata un paraksta šo dokumentu; šādi šis dokuments kļūs par pilntiesīgu līgumu.

Jo agrāk jūs sāksiet runāt ar jūsu bērniem par to, kas no viņiem tiek sagaidīts, jo labāk. Neesat droši, kā sākt sarunu? Pajautājiet, kādas lietotnes viņi izmanto un kā tās strādā. Ļaujiet bērnam justies kā skolotājam un parādīt, ko viņš dara tiešsaistē. Apsveriet iespēju piedāvāt viņiem dažus scenārijus “Ja nu...”, lai nostiprinātu pareizo uzvedību digitālajā vidē, ko esat apsprieduši vai par ko esat vienojušies. Uzturēt atvērtu un aktīvu komunikāciju ir labākais veids, kā palīdzēt bērnam būt pasargātam mūsdienu digitālajā pasaulē.

Mobilajām iekārtām - apsveriet iespēju veidot mājās vienu centrālo uzlādēšanas staciju. Bērniem, pirms gulēt iešanas, mobilās iekārtas uz nakti jāatstāj uzlādes stacijā, lai izvairītos no vilinājuma tās lietot laikā, kad viņiem būtu jāguļ.

Drošības risinājumi un vecāku kontrole

Ir drošības risinājumi un vecāku kontroles mehānismi, kas ļauj jums vērot un palīdzēt aizsargāt jūsu bērnus. Šie risinājumi labāk darbojas mazākiem bērniem. Vecākiem bērniem ne tikai biežāk nepieciešams izmantot internetu, bet tie biežāk arī izmanto ierīces, kuras jūs nevarat kontrolēt vai uzraudzīt, piemēram, tādas, kuras izsniedz skola, kā arī spēļu konsoles un ierīces drauga vai radnieka mājās. Turklāt vecāki bērni bieži spēj apiet tīri tehnoloģiskus mēģinājumus viņus kontrolēt. Tāpēc nenoliedzami ir tik svarīgi ar bērniem veidot saziņu, stiprināt vērtības un uzticēšanos.

Esiet kā piemērs

Atcerieties rādīt labu piemēru kā vecāks vai aizbildnis. Kad jūsu bērns runā ar jums, nolieciet savu digitālo iekārtu un visu uzmanību pievērsiet tikai bērnam. Apsveriet iespēju nelietot digitālās iekārtas pie vakariņu galda, un nekādā gadījumā nerakstiet ziņu, kamēr braucat pie stūres. Visbeidzot, ja bērni pieļauj kļūdas, izturieties pret katru no tām kā pret pieredzi, no kuras jāmacās, nevis sodāt tos. Pārliecinieties, ka viņi jūtas droši, vērsoties pie jums, kad piedzīvo kaut ko nepatīkamu vai saprot, ka ir pieļāvuši kļūdu tiešsaistē.

Viesredaktors

Diāna Kellija (Diana Kelley) ir WiCyS valdes locekle un Protect AI galvenā informācijas drošības speciāliste (CISO). Viņa ir LinkedIn mācību kursa lektore: “Drošības riski ar MI (mākslīgais intelekts) un MM (mašīnmācīšanās)” instruktore un grāmatas “Praktiskā kiberdrošības arhitektūra” līdzautore.

Resursi

Droša iepirkšanās tiešsaistē: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/securely-gaming-online/>
Privātums – jūsu digitālā nospieduma aizsardzība: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/privacy/>
Mobilu ierīču aizsardzība: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/securing-mobile-devices/>
Dzīviltrojumi: <https://www.sans.org/newsletters/ouch/learn-a-new-survival-skill-spotting-deepfakes/>

Tulkojums: CERT.LV

OUCH! To publicējais “SANS Security Awareness”, un tas tiek izplatīts saskaņā ar [“Creative Commons BY-NC-ND” 4.0 licenci](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/). Jūs varat brīvi koplietot vai izplatīt šo rakstu, kamēr vien jūs to nepārdodat un nepārveidojat. Redakcijas kolēģija: Valters Skrivenš (Walter Scrivens), Fils Hofmans (Phil Hoffman), Alans Vagoners (Alan Waggoner), Leslija Ridauta (Leslie Ridout), Princesa Janga (Princess Young).